

Finlands Dövas Förbunds strategidokument 2021–2025

För att fastställa de nya strategiska målen har ett brett samarbete mellan medlemsföreningarna, samarbetspartnerna, förbundets personal och styrelsen pågått åren 2019 - 2020.

Vision

Teckenspråket är starkt livskraftigt i ett pluralistiskt, flerspråkigt och mångkulturellt samhälle. Finlands Dövas Förbund är en ledande intresse- och expertorganisation på sitt område både nationellt och internationellt.

Mission

Finlands Dövas Förbunds uppgift är att garantera dövas mänskliga rättigheter och jämlika möjligheter.

Strategiska mål 2021 - 2025

Tillgång till information på teckenspråk

Det finns fortfarande allvarliga brister i teckenspråkigas tillgång till information. Information på teckenspråk måste säkerställas i synnerhet i nöd- och krissituationer.

Det behövs mera teckenspråkiga eller teckenspråkstolkade program i televisionen och i andra medier. Textningsskyldigheten ska gälla alla tv-kanaler och hela programutbudet. Teckenspråkig information ska finnas tillgänglig också på städernas och kommunernas webbplatser samt på offentliga och privata servicesidor.

MÅL 1:

Tillgången på information på de inhemska teckenspråken har förbättrats.

ÅTGÄRDER:

- A. Påverkan och samarbete med Yle och andra medier för att öka både antalet program som produceras på de inhemska teckenspråken och antalet tolkade tv-program.
- B. Teckenspråkiga kris- och varningsmeddelanden utarbetas tillsammans med Inrikesministeriet och Nödcentralsverket.
- C. Fortsatt samarbete med FPA och Nödcentralsverket för att 112-nödmeddelanden ska kunna göras på teckenspråk.
- D. I syfte att öka mängden teckenspråkig information utarbetas anvisningar för myndigheter, kommuner, serviceproducenter och företag (bl.a. användning av Suomi.fi-portalen).
- E. Lagstiftningen om teckenspråkig tillgänglighet förstärks i samarbete med ministerier och med andra organisationer.
- F. Förbundet utarbetar ett eget målprogram för tillgänglighet för att stöda bevakningen av rättigheter och partnersamarbetet.

Teckenspråkiga tjänster

Social- och hälsovårdstjänsterna är inte tillgängliga för teckenspråkiga. Tillgänglighetsproblem finns fortfarande i t.ex. primärvården och inom servicen för äldre. Även digitaliseringen av tjänster innebär en utmaning för många.

Det måste finnas tillgång till tjänster också direkt på modersmålet. Service till teckenspråkiga sköts ofta genom tolkning, vilket inte räcker. Teckenspråkiga i glesbygden har i praktiken inte möjlighet till betjäning på sitt modersmål.

I samband med social- och hälsovårdsreformen måste man säkerställa att teckenspråkigas grundläggande och mänskliga rättigheter tillgodoses fullt ut.

MÅL 2:

Alla åldersgrupper har tillgång till teckenspråkiga tjänster

ÅTGÄRDER:

- A. Övervaka att social- och hälsovårdstjänsterna utvecklas i samverkan med teckenspråkiga i samband med social- och hälsovårdsreformen. social- och hälsovårdstjänster direkt på teckenspråk i samarbete med teckenspråkiga.
- B. Samarbete med social- och hälsovårdsaktörerna för att åstadkomma teckenspråkig rådgivning och handledning och social- och hälsovårdstjänster direkt på teckenspråk.
- C. Samarbete med myndigheter och med offentliga och privata serviceproducenter vid utvecklingen av digitala tjänster så att tjänsterna blir tillgängliga också på de nationella teckenspråken.
- D. Kartläggning av vilka behov av service teckenspråkiga äldre har och tillsammans med samarbetspartnerna utreda var och hur tjänsterna erbjuds.
- E. Förbättra tillgången till teckenspråkig dighandledning i hela landet.

Tolkningstjänster

Bristerna i de teckenspråkiga tolkningstjänsterna orsakar en stor känsla av otrygghet. Det är svårt att få en teckenspråkstolk på plats i nödsituationer och i synnerhet inom hälsovården. Särskilt under veckoslut och nattetid är det stora problem med att få tolk.

I vardagen anses det viktigt också att få fungerande tolkning i arbetslivet och tolkningstjänster för barn. Det måste gå att få teckenspråkstolk i de båda inhemska

teckenspråken alla tider på dygnet. Det finns även behov av distanstolkning, som bör utvecklas med hjälp av ny teknologi.

Inom den offentliga servicen klarar man inte alltid av att ordna tolkning i de fall det är myndighetens uppgift att göra det. Lagstiftningen måste göras tydligare beträffande vem som ansvarar för att ordna tolkning i olika situationer då teckenspråkiga tjänster inte finns att tillgå.

På grund av ovanstående måste en helhetsbedömning av situationen i fråga om tolkningstjänsterna göras.

MÅL 3:

Tolkningstjänsterna motsvarar teckenspråkiga kunders behov på livets olika områden.

ÅTGÄRDER:

- A. Tillsammans med samarbetspartnerna påverka FPA och Social- och hälsovårdsministeriet så att tolkningstjänster (inkl. distanstolkning) är tillgängliga 24/7.
- B. Påverka Inrikesministeriet, Nödcentralsverket och Social- och hälsovårdsministeriet så att teckenspråkstolkning erbjuds för nödsituationer.
- C. Påverka för att tydliggöra de tolkningstjänster som myndigheterna ansvarar för, och för att staten ska ha klarare instruktioner om när det är FPA som har ansvaret för tolkningstjänsterna och när ansvaret ligger på någon annan myndighet.
- D. Påverka Arbets- och näringsministeriet och Undervisnings- och kulturministeriet så att tillgången på arbetslivstolkning förbättras och studietolkning fås enligt behovet.
- E. Tillsammans med myndigheter och yrkeshögskolor säkerställa utbildningen av teckenspråkstolkare.
- F. Tillsammans med samarbetspartners påverka så att kundernas självbestämmanderätt och valfrihet stärks inom ordnandet av tolkservice.
- G. Tillsammans med samarbetspartners påverka så att en utvärdering av lagen om tolkningstjänst görs.

Sysselsättning

Det finns många problem och hinder för att komma in i arbetslivet. Arbetsgivarnas fördomar och bristande kunskaper hindrar alltför ofta döva att få jobb. Det finns inte heller någon teckenspråkig arbetskraftsservice.

Många upplever diskriminering i arbetslivet, i synnerhet på attitydnivå. Arbetsplatserna bör uppmuntras att anställa teckenspråkiga personer, till exempel genom att ge teckenspråkiga studerande praktikplatser. Attityderna förändras vanligen när en döv arbetstagare med hjälp av kvalificerad arbetslivstolkning får möjlighet att visa sitt kunnande.

MÅL 4:

Teckenspråkiga är jämlika i förhållande till andra medborgare då det gäller att få arbete.

ÅTGÄRDER:

- A. Kampanjer utarbetas och informationspaket för arbetsgivare framställs för att minska diskrimineringen av teckenspråkiga i arbetslivet.
- B. Teckenspråkiga erbjuds arbetslivsrådgivning och uppmuntras att bevaka sina egna rättigheter.
- C. Samarbete med kunder, myndigheter och samarbetspartners för att få till stånd arbetsträning åt alla som behöver det.
- D. Insamlingen av data om teckenspråkigas arbetslivssituation utvecklas i samarbete med myndigheterna (Arbets- och näringsministeriet och regionförvaltningsverken).

Revitalisering av de nationella teckenspråken (fokus på barn och unga)

Det är svårt att i kommunerna få familjeundervisning i teckenspråk på det sätt som avses i handikappservicelagen. Inom småbarnspedagogiken och hörselrehabiliteringen koncentrerar man sig i allmänhet på hörande och hörhjälpmiddel, och informerar nödvändigtvis inte familjerna om teckenspråket och dess betydelse eller om forskningsdata som rör tvåspråkighetens fördelar. Familjerna ska erbjudas omfattande första information och olika alternativ för att stöda barnets utveckling.

Till skolorna måste fås undervisning i finskt och finlandssvensk teckenspråk, både som modersmål och som främmande språk. För närvarande är det svårt att få undervisning och det finns knappt något undervisningsmaterial. Många barn och unga känner sig ensamma och utanför i sin närskola. I synnerhet lägger man varken

märke till eller erkänner coda-barns rätt till undervisning i teckenspråk som modersmål.

Man bör satsa på barn och unga på olika sätt, bland annat genom att ta dem med i föreningsverksamheten, vilket ger dem möjlighet att träffa teckenspråkiga i olika åldrar och genom det få starka språkmodeller.

MÅL 5:

De nationella teckenspråkens och den teckenspråkiga kulturens livskraft har stärkts genom en revitalisering av språken.

ÅTGÄRDER:

- A. Skapa teckenspråkiga språkbon för barn och unga (fysiska och virtuella miljöer).
- B. Tillsammans med Utbildningsstyrelsen, Undervisnings- och kulturministeriet och skolorna utreda på vilket sätt barn och unga får modersmålsundervisning i teckenspråk i olika delar av Finland.
- C. Fortsatt samarbete med Utbildningsstyrelsen för att producera teckenspråkigt undervisningsmaterial i olika läroämnen.
- D. Påverka revideringen av handikappservicelagen så att familjerna får undervisning i teckenspråk.
- E. Genom samarbete med Finlands Dövas Förbunds medlemsföreningar säkerställa att föreningsverksamheten erbjuder barn och unga teckenspråkiga aktiviteter..
- F. Genom förbundets bevakning av rättigheter, regionarbete och informationskampanjer utöva påverkan så att barns rätt till teckenspråket som förstaspråk erkänns och beaktas.
- G. Organisera ett mångsidigt utbud av teckenspråkig kultur för alla åldrar för att stärka kulturidentiteten och upprätthålla den teckenspråkiga kulturen.